

نصیحت امام (ع)

تمرین ۱

معنای بفشی را که زیر آن فط کشیده شده است، در جای خالی بنویس.

- ۱- بینی چه رقم‌های شگرف^۱ است و دل آرا ..... بر صفحه‌ی هستی ز خداوند، تعالی؟ .....
- ۲- چه خوش صید^۲ دلم کردی، بنازم چشم مستت را ..... که کس مرغان وحشی را از این خوشتر نمی‌گیرد .....
- ۳- ما را دو متر خانه از این شهر شد نصیب ..... باور نمی‌کنید اگر هم، قدم کنید! .....
- ۴- تا دیده‌ات ز پرتو اخلاص روشن است ..... آنوار حق ز چشم تو پنهان نمی‌شود .....
- ۵- بلبلی شیفته می‌گفت به گل ..... که جمال تو چراغ چمن است .....
- ۶- و در این حجره هر که شد بیکار ..... شکر پروردگار موجود است .....
- ۷- خواجه در ابریشم و ما در گلیم ..... عاقبت ای دل، همه یکسر گل‌ایم .....
- ۸- گشت‌وگذار در طبیعت و دور هم جمع بودن، از بهترین تفریحات آدمی است. ....
- ۹- مقصود این نیست که دائماً راحت و آرام بر خود حرام کنید. ....
- ۱۰- این روزها خشونت در این شهر افزایش فوق‌العاده‌ای یافته است. ....

تمرین ۲

مترادف عبارت‌های زیر را در میان جمله‌ها پیدا کن. سپس هر عبارت را جایگزین مترادف آن در جمله‌ی

موردنظر بکن و جمله را بازنویسی کن. (دقت کن که یکی از عبارت‌های زیر اضافه است.)

قدر بدانید - ببخشد - پاسخ دادم - سلامتی بدهد - خواندم - شگفت زده شد

- ۱- نامه‌ی محبت آمیز شما را قرائت کردم. ←
- ۲- از حلّ مسائل ریاضی و خواندن جغرافیا به وجد آمد. ←
- ۳- از خداوند خواست به او اخلاص و همت بلند عطا کند. ←
- ۴- اطاعت و خدمت پدر و مادران را غنیمت شمارید. ←
- ۵- از خدا خواست که بیماری و کسالت مادر را شفا دهد. ←

۱- شگرف = عجیب

تمرین ۳

در هر کدام از جمله‌های زیر دو واژه وجود دارد که با هم «مترادف» هستند. این دو واژه را پیدا کن و در جای

فالی بنویس.

۱- امید است با نشاط و خرمی درس‌هایتان را خوب بخوانید و در همان حال، به وظایف اسلامی که انسان‌ها را می‌سازد، عمل کنید.

..... = ...

۲- او از صید گنجشکی کوچک با تیر و کمان احساس بیزاری و تنفر می‌کرد.

..... = ...

۳- از خداوند خواست به قلب نگران مادر نیز آرامش و نشاط بخشد و بیماری و کسالت او را شفا دهد.

..... = ...

۴- همه‌ی این کارها مفید به نظر می‌رسد و امیدواریم که برای مردم این ناحیه سودمند باشد.

..... = ...

تمرین ۴

برای هر کدام از واژه‌های نوشته‌شده، در جمله‌ها و بیت‌های زیر یک «متضاد» پیدا کن و روبه‌روی آن واژه بنویس.

بدبختی $\neq$ ..... بی‌نیاز $\neq$ .....

پس‌رفت $\neq$ ..... سلامت $\neq$ .....

۱- پیام‌وزمت کیمیای سعادت ز هم‌صحبت بد، جدایی جدایی

۲- سراپا اگر زرد و پژمرده‌ایم ولی دل به پاییز نسپرده‌ایم

۳- سایه‌ی معشوق اگر افتاد بر عاشق، چه شد؟ ما به او محتاج بودیم، او به ما مشتاق بود

۴- همچنین نجم^۱ سعادتش در ترقی بود تا به اوج ارادت رسید.

۵- پادشاه اصلاً در شرایط خوبی نیست؛ کسالت او روز به روز شدیدتر می‌شود.

تمرین ۵

برای هر کدام از واژه‌های زیر، دو واژه‌ی هم‌خانواده بنویس.

۱- محتاج: ..... ؛ ..... ۲- تنفر: ..... ؛ .....

۳- اخلاص: ..... ؛ ..... ۴- خدمت: ..... ؛ .....

تمرین ۶

در هر مورد، با کمک نمونه‌ی نوشته‌شده، معنای واژه‌ها را بنویس.

- ۱- صمیمانه = با صمیمیت   کنجکاوانه = ...   هوشمندانه = ...
- ..... = مؤنانه   ..... = مشتاقانه
- ۲- کسالت‌آمیز = همراه با کسالت   نصیحت‌آمیز = ...   محبت‌آمیز = ...
- ۳- یارا = ای یار   اماما = ...   ساقیا = ...

تمرین ۷

در هر جمله، منظور از بخشی که مشخص شده است، چیست؟

۱- از خداوند، تعالی، سلامت و سعادت و ترقی در علم و عمل برای شما نور چشمان آرزو می‌کنم.

۲- علامه محمدتقی جعفری از همان کودکی همراه دایی و برادرش به دامن طبیعت می‌رفت.

۳- حرم، دل او را آرام می‌کرد و مدرسه، اندیشه‌اش را.

۴- حجره‌ای ساده و کوچک نصیب او شد. حجره‌ای که برای محمدتقی از همه‌ی دنیا بزرگ‌تر بود.

تمرین ۸

در هر دسته از واژه‌های هم‌خانواده‌ی زیر، سه مرف مشترک وجود دارد؛ آن‌ها را پیدا کن و روبه‌روی هر دسته بنویس.

۱- مختلف؛ اختلاف؛ تخلف؛ ..... ؛ ..... ؛ .....   ۲- انتصاب؛ منصب؛ نصیب؛ ..... ؛ ..... ؛ .....

تمرین ۹

در هر دسته، واژه‌ای را که با واژه‌های دیگر هم‌خانواده نیست پیدا کن و درون کمانک بنویس.

- ۱- سلامت ؛ تسلیم ؛ لامسه ؛ سالم ؛ مسالمت (.....)   ۲- علامه ؛ تعلیم ؛ معلّم ؛ معامله ؛ عالم (.....)
- ۳- حل ؛ هلال ؛ محلول ؛ حلال ؛ تحلیل (.....)

تمرین ۱۰

در میان واژه‌های زیر، نشانه‌ی تشدید (ّ) را روی هر واژه‌ای که به تشدید نیاز دارد، قرار بده.

اولین   عطش   محبت‌آمیز   راضی   ترقی   دارالشفا   حجره   همت   معظم

لذت   روح‌الله   علامه   محمدتقی   وظایف   تنفر   علیه‌السلام   مفید

تمرین ۱۱

با تَوْبَه به معنی هر واژه، جای خالی را با حرف مناسب پر کن.

- ۱- اخلا..... : پاک دلی
- ۲- ..... ش: تشنگی
- ۳- مسا..... ل: سؤالات
- ۴- ..... یاد: شکارچی
- ۵- م..... تاج: نیازمند
- ۶- س..... ادت: خوشبختی
- ۷- ..... ریح: سازه‌ی فلزی یا چوبی اطراف قبر بزرگان

تمرین ۱۲

در هر جمله، املاي درست را انتخاب کن و دور آن خط بکش.

- ۱- او توانست در مسابقات «قراعت / قرائت» قرآن مقام اوّل را به دست بیاورد.
- ۲- رسیدگی به این گونه موارد از «وظایف / وضايف / وذايف» ماست.
- ۳- محمدتقی از حرم راهی مدرسه‌ی «دارالشفا / دارالشفا» شد.
- ۴- امیرالمؤمنین دست کمیل را گرفت و به «سحرا / صحرا» برد.
- ۵- ما با این کار «بیزاری / بیزاری» خود را به همه نشان دادیم.

تمرین ۱۳

در نوشته‌ی زیر املاي چهار واژه نادرست است. این چهار واژه را پیدا کن و دور آن‌ها خط بکش؛ سپس املاي درست آن‌ها را در جای نشان داده‌شده بنویس.

«بر اساس رسم کهنه‌ای که در خانواده‌ی ما هست، هفته‌ی پیش یک مهمانی بزرگ داشتیم. در خانه جای سوزن انداختن نمانده بود. اتّفاَقاً خیلی هم خوش گذشت! ولی آن‌چه که از این مهمانی نسیب من شد، سردرد و تب و گلودرد و خلاصه بیماری بود! کصالتی که فکر کنم حالا حالاها نمی‌خواهد دست از سر من بردارد. شک ندارم که حوضر آن‌همه مهمان دلیل این بیماری بوده است.»

۱- ..... ۲- ..... ۳- ..... ۴- .....

تمرین ۱۴

در جمله‌های زیر «مسند» را پیدا کن و زیر آن خط بکش.

- ۱- سعی کنید برای اسلام و جمهوری اسلامی و کشورتان مفید باشید.
- ۲- علامه محمدتقی جعفری از همان کودکی کنجکاو بود.
- ۳- وقتی می‌شنید همکلاسی‌هایش از شکار پرنده‌ای حرف می‌زدند، با ناراحتی از آن‌ها دور می‌شد.
- ۴- علامه جعفری شیفته‌ی طبیعت بود.

تمرین ۱۵

با توجه به توضیمی که در کتاب فارسی درباره‌ی تفاوت معنای «گزاردن» و «گذاردن» آمده است، هر یک از واژه‌های ستون سمت راست جدول را با توجه به معنای نوشته‌شده، با «گزار» یا «گذار» ترکیب کن و در ستون

سمت چپ جدول بنویس.

بخش اول	معنای واژه	املاي درست واژه‌ی نهایی (با توجه به معنای گزاردن و گذاردن)
گشت و	گردش کردن	
سپاس.....	تشکر کننده	
بنیان.....	مؤسس	
بر..... کننده	اجرا کننده	
شکر.....	شکر کننده	
نماز.....	نماز خوان	
پایه.....	آغاز گر	

تمرین ۱۶

از میان واژه‌های زیر، واژه‌های جمع را پیدا کن و در جدول پایین بنویس. سپس مفرد هر واژه را نیز روبه‌روی

آن یادداشت کن.

وظایف   پرندگان   احساس   صحرا   مسائل   انسان   دقایق
خاطرات   همان   ساعات   علوم   تلخ‌ترین   اماما

مفرد واژه	واژه‌ی جمع

تمرین ۱۷

در هر جمله نقش دستوری (نهاد؛ مفعول؛ مسند؛ متمم) عبارت «زبان فارسی» را در جای خالی بنویس.

۱- زبان رسمی کشور ما زبان فارسی است. (.....)

۲- زبان فارسی میراث نیاکان ماست. (.....)

۳- من از ته دل به زبان فارسی عشق می‌ورزم. (.....)

۴- وقتی فهمیدم زبان تاجیکستان هم زبان فارسی است، تعجب کردم. (.....)

۵- وظیفه‌ی همه‌ی ماست که زبان فارسی را ارج بنهیم. (.....)

تمرین ۱۸

با توجّه به جمله‌ها و بیت‌های زیر جدول را پر کن.

۱- بچه‌ها در کلاس جنگل سبز جمع بودند دور هم خوشحال

۲- دانش اندر دل چراغ روشن است

۳- شدش گیتی به پیش چشم تاریک

۴- چادر من چلچراغی از صفاست

۵- اندک‌اندک صحرا از نظر ناپدید می‌شد.

۶- جامعه‌ی ما از میلیون‌ها جوان دختر و پسر برخوردار است.

گزاره		نهاد	شماره
فعل	مسند		
			۱
			۲
			۳
			۴
			۵
			۶

تمرین ۱۹

هر یک از موارد زیر نشانه‌ی افتضاری چه چیزی است؟ آن را به طور کامل بنویس.

- ۱- «ع» : .....
- ۲- «ص» : .....
- ۳- «س» : .....
- ۴- «ر» : .....
- ۵- «هـ ق» : .....
- ۶- «هـ ش» : .....

تمرین ۲۰

عنوان نامه‌های زیر را بفوان و در هر کدام، نوع نامه (اداری؛ دوستانه؛ فائوادگی) را در کمانک بنویس.

- ۱- سحر جان، دوست مهربانم (.....)
- ۲- دایی و زن دایی عزیز (.....)
- ۳- مدیر محترم دبستان اندیشه (.....)
- ۴- معلّم گرامی، سرکار خانم علوی (.....)

تمرین ۲۱

با هر کدام از واژه‌های تکرارشده‌ی زیر، جمله‌ای زیبا بنویس.

- ۱- یواش یواش:
- ۲- لحظه لحظه:
- ۳- نم نم:

تمرین ۲۲

ده واژه بنویس که در آن‌ها فقط از مروف واژه‌ی «زمستان» (ز - م - س - ت - ا - ن) استفاده شده باشد.

مانند: ستم / نان / تماس / زمزم / آستان / سام و...

تمرین ۲۳

با بهره‌گیری از تفیل، متن زیر را مدّاقل در دو بند ادامه بده.

دیروز وقتی از سرازیری نزدیک خانه‌مان پایین می‌آمدم تا به مدرسه بروم، ناگهان پایم به تکه سنگ شکسته‌ی پله‌ها گیر کرد و...

فارسی

۷ ام

تمرین ۲۴

فرض کن همراه با مدرسه به اردویی چندروزه خارج از شهر یا روستای خود رفته‌ای. از آن‌جا یک نامه‌ی خانوادگی برای پدر و مادرت بنویس و از ماجراهای روز اول سفر خود، برایشان تعریف کن.

تمرین ۲۵

نامه‌ای به یکی از اقوام خود بنویس و در آن ضرب‌المثل «کوه به کوه نمی‌رسد، ولی آدم به آدم می‌رسد» را به کار ببر.